

Abans-d'ahir(ALDC, III, 642. *Abans-d'ahir*)

El concepte de 'dia anterior al d'ahir' presenta sintagmes amb un primer element variable. *Després-ahir* és una reducció de *despuis-ahir* 74, 78, 96, on *despuis* deriva del llat. tardà *DES POSTIUS (< DE EX POSTIUS), com si diguéssim 'després de (ahir)' comptant en sentit retrospectiu; es documenta des del s. XV (*despús-hir*, 1462); les seves var. són *despús-ahirt* 2, 3, 5, 187, amb dental epítetica; *despús-ahire* (*despús-ahiri* 93), amb vocal de suport; *despús-ahiere* 87, 94, per contacte amb l'arag.; *dempús-ahir* 84, amb nasal adventícia, analògica potser de *dempres*, *emprés*; *despós-ahir* 113, 140, potser supervivent de DES POST; *dispús-hir* 70 i *despuís-hir* 71, amb el segon component potser fidel a la forma arcaica *hir* (< llat. HĒRĪ), si no és reducció del hiat (*ahir* > *hir*; veg. mapa 327); *despús-d'ahir* 49, 101, 186, 188, 190. La pèrdua de vigència de *despuis/despús* va provocar-ne la substitució per mots més vitencs i així van aparèixer *ans-d'ahir* 19, 25, 47, 66 (*ans* < llat. ANTE + -s adverbial, o bé < *ANTIUS);

abans-d'ahir (var. *abans-d'ahire* 11) (*abans* < llat. AB ANTE 'des d'abans' sense labiodentalització de -B- per haver-se relacionat el primer element amb la prep. AB 'amb', enfront de *avant*, amb sentit local), amb la var. alg. *avant-d'ahir* 85; *antes-d'ahir* (var. *antes-d'aguir* 10, amb -g- antihiàtica, *antes-d'ahiere* 100, *antes-d'ahirt* 1, *abantes-d'ahir* 22, *abantes-d'ahire* 9, híbrid de *abans* i *antes*, castellanisme arrelat); *después-ahir* (*después* ← cast.; var. *después-d'ahir* 49, 124, 136, 138, *dispués-ahir* 132, *dispués-d'ahir* 131, *dempués-ahir* 115, *dempués-d'ahir* 136).

Dellà-ahir conté l'arcaisme *dellà* (< DE ILLAC) 'de la part d'allà, més enllà'. Finalment tenim formacions perifràstiques puntuals com *l'altre dia* 7 (var. *s'altre dia* 72) i *lo dia abans d'ahir* 119.

Són normatius *despús-ahir* i *abans-d'ahir*, des del DG₁, 1932.

